
**ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНОТО
ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ТП
ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО
„КОРМИСОШ”**

Оценката е изготвена с подкрепата на WWF България

София, декември 2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	3
РЕЧНИК НА НЯКОИ ПОНЯТИЯ, КОИТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ В ДОКЛАДА.....	4
1 ВЪВЕДЕНИЕ.....	5
1.1 НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ.....	5
1.2 ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ.....	7
2 РЕЗУЛТАТИ.....	9
2.1 ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА.....	9
2.2 МЯСТО НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ.....	10
2.3 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДГС И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	10
2.4 ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ.....	13
2.5 ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ.....	20
2.5.1 Достъп до гората и горските ресурси.....	20
2.5.2 Зачитане на другите форми на собственост и подкрепа за недържавните горовладелци.....	20
2.5.3 Добив на дървесина. Осигуряване на нуждите на местното население с дърва за огрев	22
2.5.4 Възпроизводство на горите.....	23
2.5.5 Достъп и ползване на недървесни горски ресурси.....	24
2.5.6 Лов и опазване на дивеча.....	25
2.5.7 Опазване на горите.....	26
2.5.8 Превенция и борба с горските пожари.....	26
2.5.9 Развитие на специфични форми на туризъм, свързани с гората и дейността на ДЛС	27

2.5.10	Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях.....	28
2.5.11	Опазване на водите.....	29
2.5.12	Осигуряване на поминък	29
2.5.13	Възлагане на дейности в горите. взаимодействие с дърводобивните фирми.....	32
2.6	ПРИНОС НА ДЛС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ	34
2.7	КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДЛС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ.	34
2.8	МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ	35
3	АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА.....	43
3.1	Актуализиране на списъка на заинтересованите/ засегнатите страни	43
3.2	Актуализация на социалната оценка	43

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГВКС	Гори с висока консервационна стойност
ГФ	Горски фонд
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГ	Закон за горите
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
ЛРД	Ловнорибарско дружество
МВР	Министерство на вътрешните работи
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
ОПР	Общински план за развитие
ОСВ	Оценка за социалното въздействие
РДГ	Регионална дирекция по горите
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
ТП	Териториално поделение
ЮЦДП	Южноцентрално държавно предприятие
г.	година
кв. км.	квадратни километра
м	метра
м.	месец
м³	кубически метра
н. в.	надморска височина
тел.	телефон
ха	хектара
FSC[®]	Forest Stewardship Council [®] (Съвет за стопанисване на горите)
WWF	World Wildlife Fund (Световен фонд за дивата природа)

РЕЧНИК НА НЯКОИ ПОНЯТИЯ, КОИТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ В ДОКЛАДА

Заинтересована страна	Всяко лице или група лица, които проявяват интерес, или за които се знае, че имат интерес от дейността на ТП ДЛС „Кормисош“ или към управляваната от него територия. Интересът им може да бъде повлиян положително или отрицателно.
Засегната страна	Всяко лице или група лица, които са повлияни или потенциално биха били повлияни от дейността на ТП ДЛС „Кормисош“ (напр. местни общности, работници, собственици на съседни имоти, местни предприемачи, организации оторизирани да представляват засегнатите страни и др.).
Дълбочинно интервю	Метод за събиране на информация, при който даден проблем се изследва обстойно, в дълбочина. Търсят се мнение, отношение, оценки. Провежда се с един човек, т. нар. респондент.
Групова дискусия	Метод за събиране на информация, при който се разговаря с няколко респондента едновременно. Търси се мнение, отношение, оценки. Дава повече информация от интервюто, тъй като могат да бъдат изразени различни гледни точки по даден проблем.
Анализ на вторична информация	Метод за събиране на информация, при който се прави преглед на вече налични източници. Такива могат да бъдат доклади, документи, анализи и др.

1 ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

В началото на 2015 г. ТП Държавно ловно стопанство (ТП ДЛС) „Кормисош ” започна процес по привеждане на управлението на горите и земите от горския фонд (ГФ) в съответствие с международно признатите *Принципи и критерии* на FSC® (FSC®-C133193). Като част от процеса бе изготвено проучване на Горите с висока консервационна стойност (ГВКС) на територията, въведени или в процес на въвеждане в управлението са редица процедури и практики допълващи изискванията на националното законодателство и подкрепящи стремежа за постигане на екологично уместно, социално полезно и икономически жизнеспособното управление на горите.

10-те принципа за сертификация по системата на FSC®:

Прилагане на законодателството - спазва се националното законодателство, както и международните договори, конвенции и споразумения, които страната е подписала.

Права на работниците и условия на труд – поддържа се и/ или се подобрява социалното и икономическото благосъстояние на работниците.

Права на коренното население (неприложим за България).

Обществени отношения – осигуряване на принос за подържането и насърчаването на социалното и икономическо благополучие на местните общности.

Ползи от гората - горскостопанските дейности осигуряват ефективното използване на целия спектър от продукти и услуги от горите, с което се поддържа и подобрява дългосрочната икономическа стабилност и широк кръг от екологични и социални ползи.

Екологични стойности и въздействия – осигурено е подържане, опазване и/или възстановяване на екосистемните услуги и екологичните стойности и не се допускат отрицателните екологични въздействия.

Управленско планиране – налице са и се прилагат Планиращи документи, служещи за насочване работата на персонала, информиране на засегнатите и заинтересованите страни и обосноваване на управленските решения.

Мониторинг и оценка - извършва се мониторинг на напредъка за постигане на целите на управление, въздействията от горскостопанските дейности и състоянието на гората.

Високи конзервационни стойности – поддържат се и/или се подобряват високите конзервационни стойности в горите.

Осъществяване на горскостопанските дейности – дейностите в обхвата на сертификация, са планирани и изпълнени в съгласие с икономическите, екологичните и социални политики на Организацията и в съответствие с Принципите и Критериите на FSC®.

Социалният аспект е широко застъпен в изискванията на FSC® и е едно от предизвикателствата в ежедневната работа на служителите на ДЛС „Кормисош“. Тези предизвикателства са продиктувани от важността на горите за цялото общество и преплитането на различни интереси изискващи активното въвличане и участие на различните заинтересовани страни в устойчиво управление на горските ресурси. В този смисъл изготвянето на оценка за социалното въздействие (ОСВ) от дейността на ДЛС „Кормисош“ се определя като ключов момент за постигане на съответствие с международните принципи и критерии за отговорно стопанисване на горите, поради което бе иницирирано изготвянето на настоящия документ. Цялостният процес по подготовка на ДЛС за сертификация се подпомага от международната неправителствена организация WWF – България.

Целта на оценката е да идентифицира и обобщи въздействията, които дейността на ДЛС „Кормисош“ оказва пряко или непряко върху местната общност, както и върху по-глобални въпроси, влияещи на социума, като екологичния баланс и здравето на горската екосистема. Конкретни задачи на оценката са:

- Да се идентифицират групите от обществото, които са пряко повлияни от дейността на ДЛС както и другите заинтересовани страни.
- Да се проведат срещи с идентифицираните страни.
- Да се установят основните ефекти/влияние от дейността на ДЛС върху всяка от тези групи.
- Да се оцени достъпът до информация и възможностите за пряка комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности.

- Да се посочат мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ДЛС, които са били идентифицирани;
- Да се предложи механизъм за редовен контакт със заинтересованите/ засегнатите групи с цел да се наблюдава ефективността на посочените мерки.

12 ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ

За изпълнение на така формулираните цели и задачи бяха използвани методология и подход, базирани на:

- Преглед и анализ на налична информация и документи.
- Контакти и консултативни срещи със служители на ДЛС „Кормисош“.
- Посещение на място, дълбочинни интервюта и групови дискусии с представители на местните заинтересовани страни.

Основните сфери на интерес на ОСВ са дефинирани съгласно *Принципи и критерии за управление на горите на FSC®*. Това наложи при провеждане на ОСВ да се използват основно качествени методи за събиране на информация:

- консултативни срещи;
- дълбочинни интервюта (чрез срещи и по телефона);
- групови дискусии;
- наблюдение.

Целевите групи са дефинирани съобразно целите и задачите на ОСВ. Определянето им включва два етапа – а) предварителен етап на базата на експертна оценка и б) прецизиране на групите след проведените разговори с ръководството на ДЛС. Като цяло са включени следните основни целеви групи:

- ръководството и работещите в ДЛС „Кормисош“;
- представители на държавни институции имащи законови правомощия по осъществяването на контрол на ДЛС и територията управлявана от ДЛС;
- представители на общинската администрация на общината, на чиято територия е разположено ДЛС;

- представители на местното население и горовладелци;
- представители на местния бизнес, свързан с използването на горските ресурси;
- представители на местни организации и асоциации.

Реализацията на ОСВ се проведе в периода 9-11.2015 г. и включи:

- Преглед и вторичен анализ на предоставената документация – направен бе преглед на действащия Горскостопански план на ДЛС „Кормисош“, Доклад „Гори с висока консервационна стойност на територията на ТП ДЛС „Кормисош“, Общинския план за развитие на община Лъки за периода 2014-2020 г., Стратегията за развитие на Община Лъки за периода 2014-2020 г., Стандарта на FSC® включващ международните принципи и критерии за стопанисване на горите, както и проекта на Национален стандарт за България, интернет страници със съдържание релевантно на целите и задачите на заданието и др.
- Комуникация с ръководството на ДЛС „Кормисош“ – контактът бе осъществен по телефон и ел. поща с цел получаване на информация необходима за ОСВ, а в последствие бяха проведени и срещи със служители на ДЛС.
- Провеждане на срещи и интервюта със засегнати/заинтересовани страни
- Изготвяне на доклад от ОСВ - Събраната информация бе обобщена и анализирана с оглед експертно установяване на всички дейности в техния пълен обем и интензивност и тяхното позитивно и/или негативно въздействие и направата на оценка до колко ДЛС подпомага/ограничава пряката комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности. На тази основа са формулирани мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ДЛС и е предложен механизъм за редовен контакт със заинтересованите/засегнатите групи.

2 РЕЗУЛТАТИ

2.1 ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА

ТП ДЛС "Кормисош" попада на територията на една община - Община Лъки. В териториалния му обхват влизат следните населени места: гр. Лъки, с. Манастир, с. Лъкавица, с. Джурково, с. Здравец, с. Дряново, с. Югово, с. Белица, с. Борово. С Решение № 802 на Министерския съвет от 4.10.2012 г. са закрити селата Четрока и Чуката. Характерна за района е тенденцията към обезлюдяване на общината. Към 31.12.2012 г. по данни на Националния статистически институт населението в община Лъки наброява 2 837 (две хиляди осемстотин тридесет и седем) жители, от които 1 399 мъже и 1438 жени. Това е най-малката община на територията на област Пловдив, като населението ѝ съставлява под 0,42 % от общия брой жители на областта. Средната гъстота на населението е 9,7 жители на кв. км., което е най-ниската стойност в област Пловдив, при 65,6 жители на кв. км. средната гъстота в страната.

Структурата на населението, като показател за оценка на човешкия потенциал, разкрива че 62,25 % от общия брой жители е в трудоспособна възраст, което е сравнително добър показател за областта. При все това е налице ясно изразена тенденция за застаряване, проблем, който според ОПР ако не бъде адресиран подобаващо, може да окаже трайни негативни последици на местно ниво.

В миналото, общинската икономика е била насочена приоритетно към развитие на добивната промишленост - рудодобив и преработка на руда от „Горубсо – Лъки” АД, където е работило повече от половината от заетото население. Понастоящем предприятието, преименувано на „Лъки Инвест” АД, работи с намален капацитет. Леката промишленост е представена основно от „Брод – Лъки” ЕООД с предмет на дейност - производство на конфекция за експорт. Специфично място в местната икономика Общинския план за развитие отделя и на ДЛС „Кормисош”.

По данни на НОИ през 2013 г. броят на физическите и юридическите лица, които осъществяват дейност е 469, а процентът на безработица е над 8 (8,33 % за 2013 г.).

Поземлената реформа не гарантира достатъчен поминък на населението. Обработваемата земя е едва 14,7 % от общата площ, отглеждат се основно картофи и сено. На територията на общината е застъпен частният бизнес, който на този етап се развива в сферата на търговията и частично в услугите и транспорта.

22 МЯСТО НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ

От общата площ на Община Лъки - 28 800 ха, 22 940 ха са гори или 79 %. Наред с ДЛС „Кормисош“ управляващо държавни горски фонд (ДГФ), на територията са създадени и две горовладелски кооперации „Сарп Борун“ в с. Джурково и „Чил Тепе“ – с. Манастир с обща площ 382 ха. Горите са основен източник на дърва за огрев за местното население както и за строителна дървесина, но ОПР изтъква и значението им произтичащо от *„техните водохранни, противоерозионни и украсни функции“*.

Основен потребител при дърводобива са частни фирми, явяващи се на търг за добив на строителната дървесина и използващи около 80 % от същата. С останалите 20 % се задоволяват нуждите на около 20 местни дървопреработващи фирми и дърводелски работилници, в т.ч. и на дървообработващия цех, намиращ се на разклона за с. Югово, който е собственост на „Средна гора“ АД - гр. Пловдив.

За задоволяване на нуждите на местното население отиват изцяло добитите дребна строителна дървесина (около 350 куб.м. годишно) и дърва за огрев (около 5500 плътни куб. м. годишно), както и около 200 куб.м. едра строителна дървесина (годишно).

Според ОПР икономическото значение на горите не се ограничава само от дърводобива. Голямо е значението на страничните ползвания, които се реализират в тях, като пашата, добива на значителни количества горски плодове, билки, гъби и други, което осигурява допълнителни доходи на голяма част от местното население.

Общинският план за развитие определя като *„неоценимо“* ловностопанското значение на горите в ТП ДЛС „Кормисош“ като екологичните условия благоприятстват развъждането на ценен дивеч (благороден елен, муфлон, дива свиня, мечка, глухар и други/ и създават отлични условия за развитието на международен ловен туризъм, където държавното ловно стопанство си е извоювало престижно име.

23 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДГС И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

Общата площ на държавните горски територии, управлявани от ТП ДЛС „Кормисош“ 15 505,9 ха. ДЛС е със седалище в гр. Лъки и е регистрирано в търговския регистър на 29.09.2011 г. На север и североизток граничи с ТП ДГС „Асеновград“, на юг, югоизток и изток - с ТП ДГС „Славейно“, на югозапад – с ТП ДГС „Пампорово“ и ТП ДГС „Смолян“, и на запад – с ТП ДГС „Хвойна“ и ТП ДГС „Чепеларе“.

Стопанството заема част от Преспанския дял на Западни Родопи с обща площ 41 930 ха. Релефът е типично планински с добре оформени била, дълбоко врязващи се долове със стръмни и много стръмни склонове. В района на ДЛС най-високата точка е връх Преспа - 2001 м н.в. в отдел 346, а най-ниската се намира при водослива на Сливов дол и Чепеларска река – 410 м н.в. (отдел 86).

Хидрографските условия в района на ДЛС „Кормисош“ са сравнително добри. Територията му е прорязана от множество по-големи и по-малки течения. В преобладаващата си част имат постоянен воден отток, но дебитът им се колебае значително през отделните годишни сезони. Максималният воден отток е през май–юни, дължащ се на топящите се снегове, а минималният е през август и септември. По-големи водни течения, които преминават през територията на Държавно ловно стопанство „Кормисош“ са: Джурковска река, Манастирска река, Дедова река, Белишка река, Карамушка река, Лъжинска река и Юговска река.

Преобладават иглолистните гори, като най-разпространените дървесни видове са обикновен смърч, обикновена ела, бял бор, черен бор, обикновен бук, зимен дъб, космат дъб, обикновен габър, воден габър, трепетлика, бяла върба, сребролистна липа, мъждрян, бреза, дугласка ела. Почвено-климатичните условия в голяма част от месторастенията благоприятстват за естественото възобновяване на гората. Общата лесистост на територията е 83 %, а средната възраст на горите е 80 г. Общият запас на дървесина в тях се оценява на 2 486 005 м³, а средния запас на 1 ха – 179 м³/ха.

Богатството на дивата фауна е представено от: благороден елен, елен лопатар, сърна, дива свиня, муфлон, дива коза, глухар и мечка.

От управленска гледна точка, ДЛС „Кормисош“ е териториално поделение на Южноцентралното държавно предприятие, чието централно управление е ситуирано в гр. Смолян. Съгласно Закона за горите (ЗГ), основният предмет на дейност на ДГС включва:

- изпълнение на горскостопанския план в т.ч. добив на дървесина, възпроизводство на горите и др.;
- изпълнение на поддържащи и/или възстановителни дейности в горските територии, предвидени в плановете за управление на защитени територии;
- организиране и провеждане на мероприятия по защита на горските територии;
- организиране и провеждане на противоерозионни мероприятия;
- поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;

- организиране и възлагане на проектирането и строителството в горите и земите в горските територии;
- създаване на нови гори върху земеделски територии;
- опазване на горските територии;
- превенция и мероприятия за защита на горските територии от пожари;
- отглеждане на млади насаждения и култури без материален добив и кастрене;
- маркиране на насаждения и дървета за сеч;
- добив на дървесина, повредена от абиотични и биотични фактори и въздействия
- предоставяне и извършване на обществени услуги.

За разлика от останалите Държавни горски стопанства, ДЛС има специфични функции по Закона за лова и опазване на дивеча, които включват:

- запазване и обогатяване на видовото разнообразие на дивеча;
- изграждане на ловностопански съоръжения и провеждане на биотехнически мероприятия;
- възпроизводство, разселване, опазване и охрана на дивеча;
- аклиматизация и реаклиматизация на дивеча;
- подобряване на екстериорните и трофейните качества на дивеча;
- ползване на дивеча и дивечовите продукти и провеждане на организиран ловен туризъм;
- ползване от горските територии - държавна собственост, за съхраняване качествата на биотипите и подобряване на местообитанията.

Макар и поделение на ЮЦДП, ДЛС „Кормисош“ може да сключва от свое име, за своя сметка и на своя отговорност търговски и други договори в рамките на предоставените им правомощия; води свое собствено счетоводство; разполага със свои банкови сметки и печат; води от свое име и за своя сметка съдебни и арбитражни дела; разчита се самостоятелно с общинските бюджети във връзка със заплащане на местни данъци и такси. ДЛС е работодател по смисъла на Кодекса на труда.

Приходите на ДЛС се формират основно от продажба на дървесина, ловен туризъм, такси за ползване на недървесни горски продукти, платената цена за извършване на паша в горските територии; предоставяне на услуги; продажба и отдаване под наем на недвижими имоти и движими вещи и др.

ТП ДЛС “Кормисош” е разделено на четири горско стопански участъка: ГСУ “Дряново”, ГСУ “Манастир”, ГСУ “Карамуш” и ГСУ “Белица”.

24 ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

При проучването бяха идентифицирани следните заинтересовани страни/ групи:

Заинтересована група	Представители	Взаимовръзки на представителите на заинтересованата група с ДЛС	Степен на социално въздействие на дейностите на ДЛС произтичащи от взаимовръзката със заинтересованата страна (високо-средно-ниско)	Сфери с най-голямо социално въздействие от дейността на ДЛС произтичащи от взаимовръзката със заинтересованата страна
Държавни институции	Изпълнителна агенция по горите Регионална дирекция по горите - Пловдив	Законови правомощия по осъществяването на контрол върху ДЛС и територията управлявана от ДЛС	ниско	ИАГ чрез структурите ѝ определя държавната политика по управлението на горите в т.ч. социалната и ориентираност; контролира спазването на Закона за горите; контролира разработването и изпълнението на горскостопанските планове; осигуряване на охрана на горските територии.
	Регионална инспекция по околната среда и водите – Смолян	Законови правомощия по осъществяването на контрол върху ДЛС и територията управлявана от ДЛС във връзка с изпълнението на	средно	опазване на биологичното разнообразие; опазване на водите;

		екологичното законодателство.		
	Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“	Управление на водите в Източнобеломорски район в т.ч. в териториите от горския фонд; изпълнение на разпоредбите на Закона за водите	ниско до средно	контрол на състоянието и проводимостта на речните легла в т.ч. превенция от наводнения; контрол на количеството и качеството на водите;
	Дирекция „Инспекция по труда“ - Пловдив	Спазване на трудовото законодателство	средно	спазване на правилата за безопасност на труда на горските работници; спазване на изисквания на Кодекса на труда за горските работници;
	Районно управление – Асеновград към Областна дирекция на МВР - Пловдив	Извършване на оперативно-издирвателна, охранителна, контролна дейност, дейност по разследване и административнонаказателна дейност	средно до високо	контрол на незаконните дейности в горите и разследване на такива; обслужване на спешен тел. 112 в случай на инциденти в горските територии и незаконни дейности;
	Районна служба "Пожарна безопасност и защита на населението" – Асеновград	Пожарна безопасност и защита на населението	високо	превенция и борба с горските пожари;
Местно население	Кмет на Община Лъки,	Осигуряване на базисни	високо	осигуряване на местното

	Общински администрации, кметове на населените места	нужди на местното население		население с дърва за огрев; паша в горите; опазване на водоизточниците за населените места; опазване на местата от значение за местните общности; опазване на местната инфраструктура;
	Физически лица жители на населените места попадащи в обхвата на ДЛС	Осигуряване на горски ресурси за битови нужди	високо	осигуряване на дърва за огрев; паша; защита на личната собственост; осигуряване на свободен достъп до горските територии за туризъм, рекреация, събиране на недървесни горски продукти за лично ползване; възможности за заетост;
Бизнес	Фирми в сферата на горското стопанство	Осъществяване на горскостопанските дейности на терен в т.ч. – дърводобив, залесяване, лесокултурни	високо	осигуряване на равнопоставен достъп до дейности възлагани от ДЛС и спазване на свободната

		дейности, строителство и поддръжка на горски пътища; дървообработване		конкуренция; осигуряване спазването на безопасността на труда; своевременно разплащане с подизпълнителите;
	Предприемачи в областта на туризма	Ползване на част от горските територии за развитие на туризъм	средно	съобразяване на горскостопанските дейности с туристическите маршрути/ обекти; поддържане на туристическите маршрути в горските територии; осигуряване безопасността на туристите;
	Водоснабдяване и канализация ЕООД – Пловдив, район Лъки	Поддържане на водопреносната и водопроводната мрежа в т.ч. преминаващата през горските територии; управление на санитарноохранителните зони	средно до високо	съобразяване на горскостопанските дейности със санитарноохранителните зони и опазване на източниците на питейна вода;
Недържавни собственици на гори	Община Лъки	Управление на съседни територии	ниско	зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/ преминаване на гори стопанисвани от общината;

	Частни горовладелци/ горовладелски кооперации	Управление на съседни територии	ниско	зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/ преминаване на гори собственост на частни лица;
Неправителствен сектор	Ловни дружинки и Ловнорибарски дружества	Лов и опазване на дивеча на територията. Извършват таксация на дивеча. Пряко за заинтересовани от стопанисване на горите (прилагани лесовъдски системи и поддържане на подходяща структура на горите; поддържане на естествена хранителна база за дивеча; поддържане на зони за спокойствие на дивеча).	средно	съобразяване на горскостопанските дейности по време, място и начин на провеждане с лова и опазването на дивеча;
	Екологични неправителствени организации – WWF - България Българско дружество за защита на птиците Зелени Балкани	Извършват граждански контрол по опазване на биоразнообразието на територията. Разполагат с информация за биоразнообразието на територията. Активни са в изпълнението	средно	опазване на биологичното разнообразие; партньорство при изпълнение на обществено значими проекти;

	Балкани Българска Фондация „Биоразнообразие“	на проекти свързани с опазване на биоразнообразието и са потенциален партньор в това отношение.		
	Туристически дружества	Ползване на част от горските територии за развитие на туризъм	средно	съобразяване на горскостопанските дейности с туристическите маршрути/ обекти; поддържане на туристическите маршрути в горските територии;

Следва да се има предвид, че списъкът не е изчерпателен и се препоръчва текущото му актуализиране.

25 ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

2.5.1 ДОСТЪП ДО ГОРАТА И ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ

Съгласно разпоредбите на Закона за горите достъпът до горските територии е свободен, на собствен риск, при спазване указанията на горската администрация и собственика в случая ДЛС „Кормисош“. С разрешителен режим е достъпът във връзка с провеждането на добива на дървесина (за което се поставя обозначителна табела в съответния обект) и ловностопански дейности. Със заповед на Директора на РДГ – Пловдив може временно (до три месеца) да се ограничи или да забрани достъпа до определена горска територия с цел опазването и защитата на горските територии и дивеча или в интерес на здравето и безопасността на гражданите. Ограничени за достъп на територията на ДЛС са и оградените площи за интензивно стопанисване на дивеча. Произтичащи от законодателството са и ограниченията за движението на товарни превозни средства и пътни превозни средства с животинска тяга освен за изпълнението на горскостопански и ловностопански дейности.

От проведените интервюта със заинтересованите страни в т.ч. общинските администрации и местните кметове, не бяха идентифицирани случаи на ограничаване на достъпа до гората извън предвидените по закон случаи, въпреки че в миналото стопанството бидейки на пряко подчинение на Министерски съвет е било изолирано и забранено за достъп за обикновените граждани.

2.5.2 ЗАЧИТАНЕ НА ДРУГИТЕ ФОРМИ НА СОБСТВЕНОСТ И ПОДКРЕПА ЗА НЕДЪРЖАВНИТЕ ГОРОВЛАДЕЛЦИ

Процесът на възстановяване на горите и земите от ГФ на територията на ДЛС като цяло може да се счита за приключил. Наред с държавните горски територии устроената площ включва още: гори на физически лица – 2773 ха, гори на юридически лица – 5060 ха, ССФ – 532 ха, гори на религиозни организации – 1 ха, държавни гори управлявани от МОСВ – 801 ха, общински гори – 1591 ха.¹

Особеното за територията на Община Лъки по отношение на собствеността е наличието на две горовладелски кооперации (ГПК) „Победа“ (бивша „Сарп Борун“) в с. Джурково и „Чил Тепе“ –

¹ Данните са по ЛУП 2006 г.-2015 г. През 2016 г. предстои изготвянето на нов Горскостопански план валиден от 2016 г.-2025 г./

с. Манастир. Основните проблеми по собствеността в района са свързани именно с горовладелските кооперации, и най-вече ПК „Победа“, в която ДЛС има съучастие (около 50 %). Тези проблеми до голяма степен произтичат от процеса на реституция от 2000 г. когато са възстановени двата ревира – Батурица и Джурково и са утежнени през 2007 г. когато чрез съдебни решения са уважени реституционните претенции на нови собственици (с което техният брой и този на наследниците им достига 1500), а промяната все още не е отразена върху *Картата на възстановената собственост*. На практика се оказва, че възстановеното право на идеална собственост надхвърля общата площ на двата ревира (установена съгласно подробните устройствени планове) и това е причина за серия от съдебни спорове. Липсата на добра уредба в законодателството допълнително поставя съсобствениците в сложни взаимоотношения. Кооперациите изплащат дивиденди на своите членове и като съсобственик ДЛС също следва да получава такива. В резултат от промените през 2007 г. обаче, според представителите на кооперациите ДЛС претендира за наем на собственост вече възстановена на физически лица. В допълнение като проблем се определя и факта, че ДЛС не легитимира участието си в кооперацията с документи за собственост.

Макар и настоящата оценка да не претендира за пълна точност и изчерпателност на ситуацията тя индикира, че съществуват неуредени проблеми по собствеността (за които ДЛС не бива да бъде набеждавана като виновна страна) и разкрива някои от настроенията на частните собственици. Това са два важни от гледна точка на сертификацията проблема, тъй като земи, за които се водят такива спорове ще бъдат извън обхвата на сертификата до окончателното изясняване на статута им.

Наред с описаното, интервюираните заинтересовани страни повдигат и някои други проблеми. На първо място това е изплащането на компенсации за щети от дивеч особено в селата, в които няма обособени ловни райони (напр. с. Лъкавица и с. Дряново). Като „конфликтни“ са определени и случаи, в които коне използвани за дърводобив се пускат да пашуват в частни територии без изричното съгласие на собствениците на тези територии.

Тези два момента маркират едни от най-често срещаните социални въздействия във връзка със зачитане на собствеността. Като потенциално проблематични могат да бъдат определени и случаи, в които без знанието на собствениците се осъществява:

- преминаване на ДЛС и негови подизпълнители през недържавни територии;
- използване на недържавни имоти за разполагане на временни складове;

- използване на инфраструктура (пр. общински пътища).

За избягване на конфликтни ситуации, ДЛС следва да търси писмено регламентиране на подобно ползване (пр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации за ползването.

2.5.3 ДОБИВ НА ДЪРВЕСИНА. ОСИГУРЯВАНЕ НА НУЖДИТЕ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ С ДЪРВА ЗА ОГРЕВ

Добивът на дървесина е основна икономическа дейност за ДЛС и основен източник на приходи. Предвидено годишно ползване по Горскостопански план (2006-2015 г.) възлиза на 16 513 м³, като през 2016 г. предстои изготвянето на нов План за периода 2016-2025 г., в който ползването ще бъде ревизирано на база на нова инвентаризация. Реално добитата дървесина през 2015 г. е както следва:

	едра, м ³	средна, м ³	средна, м ³	дърва, м ³	общо, м ³
Иглолистни	8512	1591	30	3085	13218
Широколистни	74	42	0	3368	3484
ОБЩО	8586	1633	30	10249	16 702

Като цяло това е най-видимата и оценяваната част от дейността на ДЛС „Кормисош“, а поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев, тя и в бъдеще ще бъде ключова за определяне на отношението на местните хора, местните кметове и общинска администрация към ДЛС.

Съгласно ОПР на Община Лъки, за задоволяване на нуждите на местното население са необходими около 5500 плътни м³ годишно, 350 м³ дребна строителна дървесина и около 200 м³ едра строителна дървесина. През 2015 г. за нуждите на местното население за ДЛС е предоставило 1709 м³. Към момента няма индикации за съществуващи съществени проблеми в тази област, като според ДЛС местното население е осигурено с необходимите количества. Това в голяма степен се споделя и от представителите на местната власт. Възможностите за осигуряването на дърва за местното население са две – закупуването им от временен склад или индивидуалното им добиване (по тарифна такса на корен), което значително намалява цената. Част от заинтересованите страни със съжаление отбелязват, че в последно време ДЛС е ограничило продажбата по тарифна такса, а се очакват и допълнителни ограничения по събирането на суха и паднала маса предвид на промени в Наредбата за сечите от есента на 2015 г.

Задоволяването на местното население с дървесина и най-вече дърва за огрев и в бъдеще ще остане сфера от дейността на ДЛС с висока степен на социално въздействие, като двата основни фактора влияещи върху чувствителността на хората по проблема са количествата и цената. Изключително ниския дял на частните и най-вече общински гори, които не са в състояние да задоволят нуждите, поставят ДЛС под допълнителен натиск и очакванията са да изпълнява преди всичко социална и по-малко икономическа функция.

Проблем би възникнал и в случай на повишаване на цената на дървата за огрев и дървения материал (напр. в резултат на сертификацията). Не особено доброто социално-икономическо положение на населението в региона не би позволило на местните хора да заплащат по-висока цена. Допълнителна пречка би било битоващото сред тях мнение, че *„тези придобивки им се полагат, защото живеят в и около тази гора“*.

От гледна точка добива на дървесина, едно от насложените впечатления, срещу които ДЛС трябва да предприеме мерки е, че се сече *„повече от необходимото“*, целогодишно и в близост до населените места.

2.5.4 ВЪЗПРОИЗВОДСТВО НА ГОРИТЕ

За възпроизводство на горите на територията на ДЛС „Кормисош“ се разчита почти изцяло на естественото възобновяване, с което са съобразени и прилаганите лесовъдски системи. Поради това залесяването е съвсем ограничено (общо 48 ха за периода 2006-2015 г., като през 2015 г. не е извършвано залесяване), ограничени са и свързаните лесокултурни дейности – попълване, отглеждане и др. В ТП ДЛС „Кормисош“ има един разсадник - „Кадънин бук“, който представлява географска опитна култура от смърч от различни произходи. Той не се използва за производство на фиданки и към настоящия момент няма добити фиданки от него.

При анализа на тези сфера на дейност на ДЛС не се констатират негативни въздействия, но следва да се има предвид, че залесяването винаги е било приемано като благородна мисия от обществото и като основно задължение за всяко горско стопанство. В този смисъл редуцирането на тази дейност е предпоставка за допълнително наслояване на мнението, че се *„сече масово, а не се залесява“* (изразено и от някои от местните кметове с по-дългогодишен стаж и пазещи спомени от масовите залесителни практики в страната).

При всички случаи, ДЛС трябва да заеме е една по-активна позиция пред обществото от една страна давайки разяснения за ползите от естественото възобновяване, а от друга давайки гласност на макар и ограничените залесителни кампании.

2.5.5 ДОСТЪП И ПОЛЗВАНЕ НА НЕДЪРВЕСНИ ГОРСКИ РЕСУРСИ

Паша

Територията на стопанството се използва за паша. В таблицата по-долу е представена е информация по населени места за ползването на пасищата по плановете за паша за периода 2012-2014 г.

Таблица: План за паша на територията на ДЛС за периода 2012-2014 г. (средногодишно по населени места)

Землище	Площ, ха	Едър добитък	Овце
гр. Лъки	199,6	16,6	79,8
с. Югово	55,6	4,6	22,2
с. Здравец	58,0	4,8	23,2
с. Дряново	437,2	36,4	174,9
с. Белица	751,0	62,6	300,4
с. Борово	373,5	31,1	149,4

През 2015 г. няма издадени разрешителни за паша.

По време на интервютата не бяха идентифицирани съществуващи или потенциални негативни социални въздействия в следствие дейността на ДЛС по осигуряване на паша.

Събиране на недървесни горски продукти

Месторастенията на лечебните растения се определят от почвените (типовете месторастения) и климатичните условия, наличието на естествена и изкуствена хидрографска мрежа, надморската височина, наклона на терена, и други биотични и абиотични фактори. По Горскостопански план не е предвиден добив на лечебни растения билки и др., но събирането за лично ползване е свободно и гарантирано от законодателството. За последните 3 години са издадени разрешителни за добив на 800 кг гъби, в т. ч. 560 кг манатарка и 240 кг пачи крак. На територията няма регистрирани изкупвателни пунктове, което ограничава възможностите за оставяне на добавена стойност на място

При проведените интервюта не бяха констатирани и проблеми с ограничаване на достъпа за събиране на недървесни горски продукти за лично ползване, което по закон е свободно.

2.5.6 ЛОВ И ОПАЗВАНЕ НА ДИВЕЧА

Стопанисването и опазването на дивеча са сред основните дейности на ДЛС. Основните видове дивеч на територията са: благороден елен, елен лопатар, сърна, муфлон, дива коза, дива свиня, див заек, катерица, дива котка, белка, черен пор, язовец, вълк, лисица, глухар, планински кеклик, яребица, пьдпъдък, зеленоглава патица, гривяк, гургулица, гугутка, сврака, сива врана, гарга.

В границите на ТП ДЛС „Кормисош“ са включени три ловностопански района:

I. „Среброто“ с ловища 1. „Адемовска”, 2. „Капаните”, 3 „Мутевска”, 4 „Чуката, 5. „Лъкавица”, 6. „Ораличевото”, 7 „Среброто” и с 2 броя ловни дружинки – ЛД „Манастир” и ЛД „Лъки”.

II. „Здравец” с ловища 1. „Варниците”, 2. „Баба Яна”, 3 „Пайталите”, 4 „Черешката”, 5. „Иванов камък” и с 1 брой ловна дружинка – ЛД „Здравец” .

III. „Лъки” с ловища 1. „Срятово”, 2. „Буков дол”, 3 „Ивански дол”, 4 „Стофура”, 5. „Гънчаре”, 6. „ Старо село”, 7. „Лисек”, 8. „Селица” и с 2 броя ловни дружинки – ЛД „Югово” и ЛД „Дряново”.

Ловът е традиционно занимание за района, като на територията са регистрирани 155 ловци. Всички те са пряко заинтересовани от стопанисването на горите в т.ч. прилагани лесовъдски системи и поддържане на подходяща структура на горите, поддържане на естествена хранителна база за дивеча, поддържане на зони за спокойствие на дивеча и др. Като цяло няма оплаквания от дейността и ръководството на стопанството и местните ловци оценяват взаимодействието си с ДЛС. Със съжаление се отбелязва, че дивечът в района намалява с годините, за което са способствали и практиките за улов на дивеч от ловностопанските райони и вкарването му в оградената територия (чието стопанисване е отдадено на частни лица). Това е предизвикало негодувание сред ловците, но са предприети стъпки за съвместно разрешаване на проблема.

Самото ДЛС подпомага ловците участвайки в таксациите, одобряването на граfiците за лов и борбата с браконьерството. Последното не се счита като съществен проблем за района. Очакванията на ловците и в бъдеще са свързани с подпомагане на дейността по тези направления, както и поддържане на дребно-машабна инфраструктура, заделяне на средства за подхранване и др. макар и възможностите на ДЛС в това отношение да стават все по-ограничени предвид и действащата нормативна уредба.

2.5.7 ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ

Опазването на горските територии от страна на ДЛС се осъществява 2 направления по силата на Закона за горите: предотвратяване и установяване на нарушения. Обект на тази дейност са опазването на териториите от незаконни ползвания и увреждания; спазването на правилата за сеч и другите ползвания от горите; следене за спазването на противопожарните правила и/или предприемане на действия за ограничаване и потушаване на разразили се пожари; следене за появата на болести, вредители и други повреди; опазване на защитените видове животни и растения и следене за спазването на режимите на защитените територии и защитените зони и др. Задължение на служителите на ДЛС е при установяване на данни за извършване на престъпления, свързани с дейностите в горите незабавно да сигнализират органите на МВР и РДГ - Пловдив и да съдействат за тяхното разкриване. Освен от служители на стопанството, контролът се осъществява и от РДГ – Пловдив чрез мобилни групи.

В охраната на горите пряко са ангажирани 19 бр. горски надзиратели. В длъжностните характеристики на старши лесничейте, помощник лесничейте, лесничейте, заместник директора и директора на стопанството също са включени задължения по охрана.

По общо мнение, проблемът с браконьерството на територията не е сериозен и случаите са ограничени. Положително се оценяват и действията на ДЛС в тази насока. Заинтересованите страни считат, че контролът върху лесовъдските мероприятия също е на добро ниво.

Като цяло по оценка на РДГ, стопанствата в района имат известен проблем с компетенцията на персонала от гледна точка съставянето на административните актове. Често те са написани некачествено и е причина да не бъдат уважени от съответните по-горни инстанции. В този смисъл изниква необходимостта от обучения свързани с познаването и прилагането на нормативната уредба, както и за развитието на специфични умения по съставяне на актове.

2.5.8 ПРЕВЕНЦИЯ И БОРБА С ГОРСКИТЕ ПОЖАРИ

Превенцията и борбата с горските пожари е една от социално значимите дейности на ДЛС, тъй като за кратко време може да бъде унищожен значителен обществен ресурс, а в някои случаи да бъде засегната сигурността и имуществото на гражданите. Ролята на ДЛС в тази насока се оценява изключително позитивно от обществото, макар и често усилията на служителите на горите за потушаването на даден пожар да остават на по-заден план. Случаите на пожари в района са ограничени като за периода 2012-2015 г. няма регистрирани такива. Налице е План за опазване на горите от пожари съгласуван от специална комисия назначена от Областната служба

Пожарна безопасност и защита на населението. Осъществява се денонощно наблюдение на горските територии и има сформирана група за бързо реагиране. От общинските администрации изразяват задоволство от усилията и подкрепата, която ДЛС оказва по отношение превенцията и борбата с горските пожари.

Като по-съществени проблеми могат да бъдат определени липсата на достатъчна и в добро състояние горско-пътна мрежа и липсата на адекватни технически средства за борба с пожарите в силно пресечените горски терени, което често затруднява борбата с пожарите и своевременното им локализиране.

2.5.9 РАЗВИТИЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ НА ТУРИЗЪМ, СВЪРЗАНИ С ГОРАТА И ДЕЙНОСТТА НА ДЛС

Основна икономическа дейност за ДЛС „Кормисош“ е ловния туризъм. Стопанството разполага с 3 ловни дома, категория - ловна резиденция, с общо 15 стаи. Изградени са още 12 ловни хижи и кантони, пръснати по цялата територия на стопанството, които се използват, като изходни пунктове за ловуване и охрана. Като съпътстващи програми стопанството предлага риболов, конен и екотуризъм, фотолов, екскурзии до исторически места, природни забележителности и резервати.

Туристическите обекти и горските територии около тях, част от ДГФ са определени в доклада с горите с висока консервационна стойност на територията на стопанството. Основен проблем пред развитието на туризма в района представлява сравнително ниската инициативност и предприемачество на местното население, липсата на капитал, затруднения достъп и лошото състояние на пътната инфраструктура, слабият маркетинг на територията.

При проведените интервюта с представители на туристическия бранш не бяха идентифицирани силно негативни социални въздействия от дейността на ДЛС. При все това, от туристическите дружества се споменават случаи (като цяло на територията на РДГ Пловдив) за сеч в близост до чешми и туристически пътеки, както и за случаи на отсичане на дървета с туристическа маркировка. В допълнение, представителите на местната власт считат, че е налице необходимост от по-добро съгласуване на ловния с останалите форми на туризъм. Така например, се изтъква, че в активния ловен сезон през уикендите изградените туристически маршрути преминаващи през територията на стопанството не се ползват или се ползват с голяма предпазливост поради опасност от инциденти в резултат от непредпазлива стрелба от ловците.

Необходимо е ДЛС са предприеме и по активни мерки за популяризиране на докладите за ГВКС и да потърси информация от туристическите дружества за допълнителни предложения за обекти/територии, които да бъдат включени като такива с висока консервационна стойност.

2.5.10 ПОДДЪРЖАНЕ НА РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЕКОСИСТЕМИТЕ И ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ТЯХ

Територията на ДЛС "Кормисош" е сравнително богата на биологично разнообразие. На територията на стопанството са обявени 5 защитени територии (4 природни забележителности и резерват „Червената стена“, който се управлява от РИОСВ – Пловдив) по Закона за защитените територии и 1 защитени зона за опазване на местообитанията по Закона за биологичното разнообразие. Данни за защитените територии/ зони и биологичното разнообразие в стопанството могат да бъдат открити в проучването *„Горите с висока консервационна стойност на територията на ДЛС „Кормисош““*.

При проведените интервюта със заинтересованите страни не бяха изтъкнати значими негативни социални ефекти в следствие дейността на ДЛС върху биологичното разнообразие. От РИОСВ бяха повдигнати следните въпроси (важат са всички стопанства в района):

- ДЛС не изпълняват с необходимата сериозност задълженията си по ЗБР и Закона за лечебните растения във връзка със съставянето на актове за нарушения.
- Само формално и половинчато се спазва Чл. 50 и свързан с него Параграф 3 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗЛР. Разделите „Лечебни растения“ в горскостопанските планове са много кратки и неизчерпателни и като цяло липсва изискващата се *„приблизителна оценка на ресурсите и на възможностите за ползване въз основа на теренни изследвания“*. Липсва добра воля и достатъчно инициативност от страна на стопанствата да се поправят тези пропуски в горскостопанските планове и да се изисква задължително от лесоустроителите да са по-прецизни в работата си в това отношение и лечебните растения да бъдат наистина опазвани (каквато е волята на закона).
- Горскостопанските планове и най-вече предвидените видове сечи за конкретни отдели се променят твърде често и това създава изключително административно натоварване за РИОСВ при екологичната оценка на тези промени. Най-честа причини за исканите промени са непрецизното разписване на плановете.

- Горските и ловните стопанства не съдействат в достатъчна степен на РИОСВ за транспортиране и първа помощ при намиране на ранено или безпомощно животно, което в списъците на ЗБР.

Според неправителствени организации, известен проблем за ДЛС (общ за всички стопанства в района) е, че горските служители като цяло не са наясно какви защитени видове се срещат на тяхна територия и не са напълно компетентни по тяхното разпознаване на терен, респ. мерките които следва да бъдат предприети за тяхното опазване. Налице е и известен проблем с опазването на популацията на глухаря, произтичащ най-вече от неспазване на препоръките за ограничаване на сечта в близост до токовища по време на размножителния сезон.

2.5.11 ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ

Водоохранните функции на горите са добре известни сред обществото и ясно се осъзнава, че от адекватното управление/ ползване на горските територии в голяма степен зависи количеството и качеството както на водите за битови нужди така и на тези за напояване. Според местните ВиК дружества, ДЛС е напълно наясно със ситуирането на санитароохранителните зони в ДГФ и режимите в тях, последните се спазват, и е налице добра комуникация между двете организации.

Притесненията на местното население са свързани преди всичко със сечите във вододайни зони и в близост до каптажи. Кметовете на населените места са особено чувствителни в това отношение, което налага чрез подходяща комуникация ДЛС да поддържа високо ниво на доверие. Препоръчително е кметовете да бъдат уведомявани и консултирани специално, когато е предвидена сеч в или в близост до вододайна зона. При все изтъкнатите притеснения, на този етап не могат да бъдат идентифицирани негативни социални въздействия от дейността на ДЛС в тази насока.

От Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ също бе изтъкнато, че сътрудничеството с ДЛС по въпросите свързани с управлението на водите е на добро ниво, но би било добре изпращаната информация да бъде в ГИС среда, а не на хартия както до сега.

2.5.12 ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОМИНЪК

Горското стопанство е един от структуроопределящите отрасли за Община Лъки – секторът създава възможности за заетост и е източник на доходи за не малка част от населението. Налице са различни социални измерения на въпросите свързани със заетостта осигурявана директно от

ДЛС от една страна и от фирмите подизпълнители от друга, поради което тези измерения за разгледани диференцирано.

ДЛС “Кормисош” като работодател

Към началото на 2016 г. ДЛС “Кормисош” осигурява директна заетост на 63 човека в т.ч. на ръководни длъжности, лесничей, горски надзиратели, помощен персонал и др. Имиджът на стопанството като работодател е изцяло позитивен обусловено до голяма степен от осигуряването на заплати над средните за района, редовното заплащане, изплащането на социални и здравни осигуровки при това върху цялата заплата, гарантирани привилегии като отпуск и болнични, осигуряването на работно облекло, дърва за горене, дървен материал и др. Служителите на стопанството до голяма степен се чувстват “защитени“ от държавата. Част от тях са членове на КНСБ, заплащайки определения членски внос. Налице е общ колективен договор между Министерството на земеделието и храните, Изпълнителна агенция по горите, Федерация на синдикалните организации от горското стопанство и дървообработващата промишленост към КНСБ и Национална федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“. Няма вътрешен колективен договор между стопанството и КНСБ.

Задълженията и отговорностите на служителите са регламентирани в подробно разписани Длъжностни характеристики, осигурени са начални и допълнителни обучения по отношение изпълнението на конкретните им задължения свързани с правилно провеждане на дейностите, съгласно ЗГ и Горскостопанския план. Горските стражари преминават допълнителен курс за правоспособност за носене на оръжие. Освен началния, се извършва и периодичен инструктаж по безопасност на труда.

Води се строга отчетна документация за всички случаи на трудови злополуки и смърт, с регламентирани компенсации за всеки от тях. През последните години в ДЛС “Кормисош” няма случай на сериозни трудови злополуки. Има сключен договор със служба по трудова медицина с оглед осигуряване на необходимите условия за здраве и безопасност на труд и е налице изготвена Оценка на риска за различните позиции.

При проведените интервюта не бе докладвано за случаи на дискриминация (полова, религиозна) и сексуален тормоз.

Горски работници наети от фирмите изпълнители

Основен проблем пред фирмите ангажирани в горскостопанските дейности и най-вече дърводобива е липсата на работна ръка. Често това води до неизпълнение на сключените

договори и санкции за фирмите и по всеобщо мнение в съвсем близко бъдеще може да се стигне до компрометиране изпълнението на планираните горскостопански дейности и дори “цялостен колапс на системата”. Очакванията на фирмите за разрешаване проблема е насочен преди всичко към вземането на необходимите мерки на държавно ниво и по-малко към самото ДЛС. Причините за липсата на работна ръка могат да се търсят в различни направления, но при всички случаи сегашната ситуация е резултат от комбинираното им действие:

- работата като цяло е тежка и все по-малко са онези, които са готови да жертват личния си комфорт;
- работата е недобре платена, резултат от ниските разценки;
- външни причини като липсата на горски пътища, остарялото оборудване, лоши метеорологични условия често водят да ниска производителност респ. заплащане;
- обектите за работа стават все по-трудни и отдалечени;
- обезлюдяване на много от селата от района и ограничен брой на лицата в трудоспособна възраст.

Друг съществен проблем е квалификацията на работната ръка. Работи се с почти неграмотен контингент, което според собствениците на фирмите води и до неграмотно ползване на гората. Настоящата система за отдаване на обектите от страна на ДЛС не дава дългосрочна сигурност за фирмите изпълнители и те не са склонни да инвестират в своето развитие и най-малко в подобряване на квалификацията на работниците.

Исключителен е и проблема с осигуряването на безопасността на труда. Голяма част от фирмите не са склонни да инвестират в лични предпазни средства, а тези които предоставят такива срещат трудности с това да накарат работниците да ги използват. При тази ситуация странно изглежда твърдението на фирмите, че трудови злоупотреби в горите няма. В положителен аспект се отбелязват зачестилите проверки на Инспекцията по труда, като на някои от предприемачите вече са били наложени актове за неспазване на трудовото законодателство.

Като проблемна област може да бъде изтъкната и липсата на провеждане на инструктаж по безопасност на труда на персонала на наетите за провеждане на различни дейности от страна на самото ДГС в т.ч. начален и периодичен инструктаж. Тази дейност, към този момент е изцяло оставена на ръководствата на частните фирми и често се подценява, но изискванията на сертификацията налагат и ДГС да провежда инструктажи и стриктно да ги документира.

С известна тревога се приема стартирания процес по привеждане управлението на горите в съответствие с принципите и критериите на FSC[®], тъй като това според фирмите ще доведе до допълнителни изисквания към тях и необходимост от инвестиции, които те на този етап няма как да направят (напр. в лични предпазни средства) и това допълнително ще усложни проблема с работната ръка.

По някои други въпроси от имащи отношение към изискванията за сертификацията не бяха констатирани проблеми в т.ч. случаи на нощуване на хора в гората без да са осигурени необходимите битови условия, използването на детски труд и др.

2.5.13 ВЪЗЛАГАНЕ НА ДЕЙНОСТИ В ГОРИТЕ. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИТЕ ФИРМИ.

Възлагането на дейностите в горските територии в т.ч. залесяване и дърводобив става по силата на специална Наредба, която най-общо следва принципите на свободната конкуренция. По силата на Закона за горите, ДЛС може да предостави до една трета от годишното си ползване на дървесина за добив или за преработване на местни фирми, но част от местните фирми изразяват разочарованието си, че често външни фирми се толерират.

Дърводобивните фирми, работещи в района на ДЛС като цяло считат, че стопанството не е достатъчно съпричастно с техните проблеми, въпреки че основната част от негодуванията са свързани с изисквания произтичащи от националната нормативна уредба, която ДЛС трябва да прилага. Болшинството от фирмите са малки и поставени в условията на свободна конкуренция се чувстват уязвими. Не са рядкост и случаи на нелоялна конкуренция на местно ниво. По всеобщо мнение в сектора се работи „ден за ден“, като системата на възлагане не им дава необходимата сигурност в по-далечен хоризонт. Това силно ограничава възможностите за инвестиции в нова техника, технологии и квалификация на работната ръка. Работи се с морална остаряла техника и неграмотен контингент, което предопределя ниската производителност на труда, а често и ниското качество на изпълнение на дейностите. Допълнителен утежняващ фактор са ниските разценки за добив определени на държавно ниво.

Основен проблем за фирмите е липсата или лошото състояние на съществуващата горскопътна мрежа. ДЛС организира отделни процедури по Закона за обществените поръчки за поддръжка на съществуващата мрежа, но като цяло средствата са недостатъчни. Така на практика често се случва подизпълнителите по дърводобива сами да ремонтират даден път с оглед осигуряване на достъп до обектите за дърводобив без това да е включено в договорите им (там е включено само

изграждането на технологичните пътища). На ниво ЮЦДП тече процес по избор на специализирана фирма за строеж на нови пътища, но според местните дърводобивни предприемачи системата ще бъде неадекватна и няма да позволи оперативно разрешаване на възникващи проблеми. Обектите стават все по-трудни за работа и фирмите често са в невъзможност да изпълнят заложеното по договор, за което заплащат съответните неустойки. Разбира се, среща се и обратният случай, при който фирми сключват договори за изпълнение с пълното съзнание, че няма да изпълнят целия обект, съвсем умишлено изработват „лесната“ част от него, изоставят „трудната“ и въпреки наложената неустойка са доволни от спечеленото. В този случай проблема с неизпълнение на планираните дейности рефлектира върху ДЛС.

Налице са и оплаквания произтичащи от задържането на гаранции по договорите с ДЛС, като споменават за случаи, при които гаранцията е задържана цели две години след приключване на даден обект. В този смисъл се пледира за по-стриктно спазване на клаузите на подписаните договори.

Подизпълнителите изразяват недоволство и по отношение на често променящата се нормативна уредба и то в техен ущърб. Така например се оценяват въведените нови изисквания за наличие на GPS система в транспортните средства, позволяваща тяхното следене в реално време, като мярка за ограничаване на незаконния дърводобив. Недоволството е свързано преди всичко с необходимостта от допълнителни инвестиции и увеличаване на произтичащата административна тежест. По подобен начин, с изменението на поднормативната уредба към ЗГ е увеличена плътността (на 60 %) на дървата в 1 м³, а реално тя според фирмите е значително по-малка във фигурите обявявани на търг. Това на практика според предприемачите означава индиректно увеличаване на цената на дървата.

Предвид на трудностите с фирмите, ДЛС съвсем скоро може да се окаже в състояние да не може да изпълнява Горскостопанския си план в частта свързана с ползването.

Сред местните фирми битува и мнението, че бидейки ангажирани в добива на дърва, те изпълняват и социална функция, за което те не се възмездявани.

По време на дискусиите бе поставен въпроса за сертификацията на горите по системата на FSC[®]. Като цяло предприемачите все още не разбират ползите, а само негативите от процеса. Опасенията са свързани преди всичко с допълнително завишаване на изискванията към тях и необходимост от допълнителни инвестиции (напр. за лични предпазни средства), което ще ги постави в още по-трудно положение. В този смисъл, ДЛС следва да предприеме по-целенасочени

стъпки към разясняване на изискванията за сертифициране и дискутиране на потенциалните проблеми.

26 ПРИНОС НА ДЛС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Участието в местни инициативи и осигуряването на подкрепа за местната общност под различни форми е важен инструмент за поддържане на комуникацията и повишаване на доверието между ДЛС и местната общност. По настояще приносът на стопанството е в следните направления: предоставяне на дърва за огрев на местното население; даряване на дърва за огрев на църкви и общината; даряване на коледни елхи на детски градини, дома за изоставени деца и др. Към тези дейности следва да бъдат включени и продажбата на коледни елхи; оказване на помощ в търсенето на хора, изгубени в гората; съдействие на полиция, пожарна, община, частни горовладелски кооперации на територията; задоволяване нуждите на местните търговци с дървесина /дърводелските цехове, намиращи се на територията и др. Доказателства за корпоративната социална отговорност на ДЛС се откриват и в оказаната подкрепа за Община Лъки при изготвянето на туристически справочник за общината.

27 КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДЛС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ.

По всеобщо мнение комуникацията между заинтересованите страни и ДЛС е на добро ниво. Особено положителни в своите оценки в това отношение са представителите на институциите, местните кметове и ловците. В РДГ, като контролна институция, не са постъпвали оплаквания от местните хора заради отношението на служителите на стопанството.

Не са констатирани съществени проблеми с достъпа до информация. Горскостопанският план, като основен документ за стопанството е публичен и няма случаи на отказ от страна на ДЛС по постъпили искания по Закона за обществен достъп до информация.

При все това, част от интервюираните считат, че горските стопанства като цяло, в т.ч. ДЛС „Кормисош“, не са достатъчно активни и не търсят взаимодействие и комуникация със заинтересованите освен по темите установени от закона. Така например важни въпроси като опасност и превенция на пожари, опазване на дивеча и биоразнообразието, поведение в горите и др. остават недобре застъпени в стратегията на ДЛС. Липсва цялостна информационна и медийна политика в тази насока. Допълнителни усилия могат да бъдат отделени и във връзките с НПО

сектора, сътрудничеството с който може да повиши имиджа на стопанството, а да доведе и до изпълнение на полезни съвместни проекти.

Друга насока, по която заинтересованите страни и най-вече местните кметове, очакват ДЛС да подобри работата си е уведомяването за предстоящи горскостопански дейности в т.ч. сеч (време и място на дърводобива), третиране на територията с химически препарати и др.

28 МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ

За преодоляване на идентифицираните и потенциалните негативни социални въздействия от дейността на ДЛС се предвижда прилагането на следните механизми:

Механизъм за провеждане на текущи консултации със засегнатите/ заинтересованите страни

Провеждането на редовни консултации със засегнатите/ заинтересованите страни е от ключово значение за преодоляване на негативните социални въздействия от дейността на ДЛС

„Кормисош“. В таблицата по-долу са представени начините и сроковете за въвличане на идентифицираните заинтересованите в зависимост от конкретната дейност, за която е определено наличието или потенциалното възникване на негативни социални въздействия в следствие изпълнението ѝ.

Заинтересована/ засегната страна	Дейност на ДЛС със социално въздействие	Начини и средства за въвличане на заинтересованите страни и намаляване на негативните социални въздействия	Периодичност/ срокове
Служители на ДЛС	Изпълнение на планираните мероприятия	Подобряване на уменията на служителите за изпълнение на горскостопанския план и годишните оперативни планове	Ежегодно
	Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за персонала на ДЛС	Провеждане на начален, периодичен и текущ инструктаж.	Начален инструктаж – при всеки случай на новопостъпил служител Периодичен

			инструктаж – на всеки 3 месеца Текущ инструктаж – преди започване на рисковите дейности
		Предоставяне на лични предпазни средства и специално работно облекло и осигуряване използването им	Ежегоден преглед на наличните лични предпазни средства и специално работно облекло за всеки работник Ежедневен контрол за използване
		Изготвяне/ актуализация на оценка на риска за всички работни позиции	Съгласно изискванията на трудовото законодателство (НАРЕДБА № 5 от 11.05.1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска)
Кметове на общините/ населените места местно население	Предоставяни услуги	Изпращане на информация за услугите, които се предлагат на местното население (извадки от Горскостопанския план; маркиране на дървета за сеч; продажба на дървесина; издаване на разрешителни; туристически услуги и др.)	Ежегодно
	Дърводобив	Предоставяне на информацията за местностите и подотделите, в които е планирано ползване през годината и поставянето и на публично място	Ежегодно след окомплектоване на лесосечния фонд и преди започване на теренната работа
	Осигуряване на дърва за огрев	Комуникация с местните кметове за необходимите количества	Ежегодно преди началото на отоплителния сезон

		Предоставяне на информация за възможностите за ползване на дърва за огрев от местното население по населени места Разясняване на правилата за ползване	
	Паша	Съгласуване на местата за паша с общините и кметовете на населените места	Ежегодно
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Достъп до горските ресурси	Уведомяване в случай на въвеждане на ограничения или забрани за достъп до определена горска територия от страна на РДГ	2 седмици преди въвеждане на ограничението/ забраната
	Използване на общинска инфраструктура (в т.ч. от подизпълнителите)	Писмено регламентиране на предвиденото използване (напр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации в случай на нанесени щети	Ежегодно
	Наемане на служители/ работници	Уведомяване на местните бюра по труда за свободните работни места и изискванията за образование и	1 месец преди наемане на нужния персонал

		квалификация Уведомяване на местните кметове	
	Дискутиране на възможности за принос на ДЛС към местното социално и икономическо развитие	Провеждане на срещи с местните кметове и местни лидери (желателно е участието на представители на ЮЦДП)	Ежегодно
Собственици на съседни имоти	Използване на съседни имоти (пр. за разполагане на временни складове); преминаване през съседни имоти	Писмено регламентиране на предвиденото използване (напр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации в случай на нанесени щети	2 седмици преди осъществяване на планираната горскостопанска дейност
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
Подизпълнители на горскостопанските дейности	Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за работниците при всички видове теренни дейности	Изискване от фирмите на: валидна оценка на риска на работните позиции; доказателства за налични лични предпазни средства и специално работно облекло, съответстващо на изискванията за защитно облекло за съответните работни позиции и на броя на работниците, които ще работят по съответния договор Копия от трудови договори на работниците	Като част от всяка тържна процедура
		Провеждане на начален и текущ инструктаж. Изискване на	Начален инструктаж – преди началото на всяка дейност в конкретен обект

		доказателства за проведен начален/ текущ инструктаж от страна на фирмата подизпълнител	Текущ инструктаж – веднъж месечно Доказателства за проведен инструктаж от страна на фирмата – поне веднъж в рамките на изпълнение на договора и/или ежегодно (за дългосрочните договори)
	Възлагане на дейностите	Провеждане на среща с представители на местните фирми за представяне на годишния план на ДЛС и обектите за дърводобив	Ежегодно
		Провеждане на среща с представители на подизпълнителите и фирмата, определена за развитие/ поддръжка на горскопътната мрежа за търсене на решения по въпроса с осигуряване на достъп до обектите за дърводобив	Ежегодно
		Своевременно разплащане с подизпълнителите/ освобождаване на внесените гаранции	Съгласно условията на подписаните договори
		Организиране на срещи за разясняване на промени в нормативната уредба	В случай на промени в нормативната уредба
		Иниципиране на дискусии на ниво ЮЦДП за повишава на разценките за горскостопанските дейности	Ежегодно
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване

Ловни дружинки и Ловнорибарски дружества	Дърводобив	Съгласуване на горскостопанските дейности по време, място и начин на провеждане с лова и опазването на дивеча	Преди началото на ловния сезон общо за обектите Ежеседмично преди ловните излети за всеки конкретен обект
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
Туристически дружества, предприемачи в сферата на туризма	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Дърводобив в близост до туристически обекти	Прилагане на изискванията за стопанисване на ГВКС 6	Текущо
ВиК	Дърводобив	Съгласуване на предвидени обекти за дърводобив попадащи в санитарноохранителните зони, в близост до източници на питейна вода и/или в близост до водопреносна инфраструктура	Ежегодно
Екологични неправителствени организации	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане	Текущо

		на писма	
	Опазване на биологичното разнообразие	Ангажиране на НПО в подобряване уменията на персонала на ДЛС за разпознаване и опазване за защитени видове	Ежегодно
		Търсене на партньорства за изпълнение на проекти	Текущо

Заб.: В таблицата на са включени взаимодействията на ДЛС с различните държавни институции, тъй като те са строго регламентирани в различните закони и социалното въздействие резултат от тези взаимодействия е по-скоро индиректно. Не са включени задълженията на ДЛС произтичащи от законодателството. Посочените срокове за минимално допустимите.

Механизъм за разрешаване на спорове

Спор е всеки израз на неудовлетворение от страна на човек или организация, представен като оплакване към горското стопанство по отношение на дейността му и/или съблюдаването на правилата на FSC[®], и по което се очаква отговор. ДЛС следва да разработи и въведе съвкупност от стъпки (процедура) за получаване, регистриране, обработка, проучване и отговор на оплаквания и сигнали, както и за осигуряване на справедливи компенсации в случаите на щети върху собственост и/или човек по отношение на:

- собствеността на горите и земите, правото на ползване или предоставянето на концесии;
- нанесени щети върху собственост на горските работници, случаите на професионални заболявания и трудови злоупотреби при работа за горското стопанство;
- въздействието на горскостопанските дейности върху местните общности или околната среда.

Процедурата за разрешаване на спорове се разработва с участието на заинтересованите страни като процесът се документира.

Осигуряване на публичност на ключови документи

Във връзка със горската сертификация, ДЛС следва да предприеме стъпки по осигуряването на публичност чрез своята уеб страница на:

- процедурите за разрешаване на спорове със засегнати и заинтересовани страни, за подаване на оплаквания и сигнали;

- ангажиментите за недопускане на корупция в т.ч. задължението да не се предлагат или приемат каквито и да било парични или друг тип подкупи;
- писмените документи, отразяващи дългосрочната ангажираност на горското стопанство към принципите и критериите на FSC[®] и свързаните политики и стандарти;
- начините, по които местните общности могат да участват в процеса по планиране на горскостопанските дейности и обекти;
- изготвената Оценка за социалното въздействие от дейността;
- изготвеният Доклад за горите с висока консервационна стойност (с изключение на конфиденциална информация);
- резюме на целите на управление;
- резюме от горскостопанския план (в т. ч. обзорна/тематични карта на горското стопанство) – предоставя се за безплатно за ползване с изключение на конфиденциалната информация;
- резюме на резултатите от провеждания мониторинг (с изключение на конфиденциалната информация).

Подобряване на информираността на заинтересованите страни относно горската сертификация

По време на срещите стана ясно, че информираността на всички заинтересовани страни във връзка с предстоящата сертификация на горите е изключително ниска и има множество конкретни въпроси, свързани с нея особено от страна на дърводобивните фирми.

Това налага своевременно да стартира информационна кампания в региона, чиято основна цел на следва да бъде разясняване на процеса на сертификация – цели и задачи, процедури, продължителност и др. както и на конкретните изисквания на FSC[®] имащи отношение към съответната заинтересована страна. Основен акцент в кампанията трябва да се постави на конкретни, лесно разбираеми и оценими ползи за местното население и всички заинтересовани страни.

3 АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА

3.1 АКТУАЛИЗИРАНЕ НА СПИСЪКА НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ/ ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ

Списъкът на заинтересованите/ засегнатите страни от дейността на ДЛС страни се актуализира **текущо**. При идентифициране на нови заинтересовани се определят сферите на социално въздействие, негативните ефекти от конкретни дейности на стопанството и се предписват мерки за неутрализирането/ смекчаването им.

3.2 АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА

Оценката за социалното въздействие от дейността на ДЛС „Кормисош“ се актуализира **на всеки 5 години**, както и в случаи на съществена промяна в социално-икономическата обстановка в страната/ района.